

Reisverslag van visite aan Senanga van woensdag 8 juli t/m zondag 12 juli 2014. Van Jan Boer, Silvia Fauth, Vera Boer, Gerben Boer en Anouk Boer

Vanuit Lusaka zijn we met een fraaie fourwheeldrive Nissan pick up via prachtige, door de Chinezen aangelegde wegen, via overnachting in Kafue park aan de rivier in een tentje, naar Senanga gereden. De reis verliep zeer voorspoedig door de fantastische kwaliteit van de wegen.

Bij het naderen van Litambya werden wij aangenaam verrast door de spontane en intense begroeting van vele kinderen van de Maxanaedi School. Rennend langs de weg en naast onze auto zingend, schreeuwend en lachend leek het wel een bijna koninklijk onthaal.

Na het nemen van de rotonde voor de helft, reden we Senanga binnen, waar ons opviel dat er in de afgelopen 12 jaar zeer veel bijgebouwd is. Voor ons een bijna onherkenbaar entree. Ook de enorme hoeveelheid auto's kwam ons bijna surrealistisch voor. In onze tijd in Senanga waren er naast de ziekenhuis- en council-auto's nog enkele auto's van de Mututwa's en van ons expats aanwezig. Nu tientallen Japanse taxi's en prive auto's. Zelfs clinical officers die auto rijden.

We werden in Senanga als eerste verwelkomd door Purity, die van 1998 tot aan ons vertrek in 2002 bij ons heeft gewerkt als kindermisje. Zij sliep samen met Vera en Gerben op de kamer in de nacht van 5 op 6 oktober toen Anouk werd geboren in onze slaapkamer op de compound. 10 minuten na haar geboorte lag ze al in de armen van Vera en wilde ook Gerben (15 maanden oud haar vasthouden). Het was een hele leuke ontmoeting, daar Purity met haar 1,60 meter lengte flink omhoog moest kijken naar de kinderen die ze destijds nog op haar rug droeg.

Na inchecken in de kamers dicht bij de Zambezi rivier, kwam Rose Kalaluka langs en dit was voor ons de meest emotionele ontmoeting. Deze vrouw die al zoveel jaren in de bres is gesprongen voor de kansarme kinderen in Senanga met het door haar van de grond af aan opgerichte SODC. We maakte afspraken over ziekenhuisbezoek, SODC-bezoek en later ook met meneer Mutti een afspraak voor bezoek aan Maxanaedi School.

Daarna tijd om te relaxen met een drankje aan de waterkant en hier werd plots Vera wat stil en emotioneel. Ze vertelde even later dat haar herinnering er weer was, "papa ik ben hier heel vaak met jou en mama geweest en ik weet ook weer waar mijn school staat". Hoewel we op aandringen van Anouk deze reis hebben gemaakt, was deze openbaring bij Vera wel een van de hoogtepunten van onze vakantie.

De volgende dag zijn we op bezoek gegaan in het ziekenhuis. Nauwelijks patiënten op de poli, nagenoeg geen patiënten in het ziekenhuis opgenomen. Wel wat drukte bij de nieuwe gebouwen, alwaar ARV's (antiretrovirale medicijnen) worden uitgegeven voor de HIV-geïnfecteerden. Hier troffen wij tot ons grote plezier Patrick Siyauya van Home Based Care. Hij heeft nu al enkele jaren een baan bij deze polikliniek en ziet toe op de juiste distributie van de medicijnen.

Het gesprek met de matron en medical officer in charge gaf ons wat gemengde gevoelens. Er is door het programma van ARV's, volledig gesponsord door de Bill Gates Foundation (580 miljoen dollar per jaar geeft hij aan Zambia) enorme voortuitgang geboekt in de bestrijding van HIV-AIDS. In onze tijd was 22% van de volwassen bevolking in Zambia geïnfecteerd met het HIV, nu is dat terug gedrongen tot 12%. Tevens is de overdracht van moeder op kind bijna tot stilstand gekomen doordat alle

zwangeren worden gescreend en zij die positief zijn worden behandeld en daarmee ook de baby's. Die krijgen in de eerste levensweken ook nog ARV's en dan blijkt dat er nauwelijks nog overdracht van het virus plaatsvindt. Onze hoop was dat hierdoor nu voldoende geld over was om het ziekenhuis en health centres wat beter te kunnen equiperen.

Echter het tegenovergestelde blijkt waar. In Senanga wordt feitelijk niet meer geopereerd. Ze hebben in Mahale de beste theatre nurse (O.K. verpleegkundige) van Zambia (volgens Dr. Goran de consulting plastisch chirurg: nog vele brandwonden en hazenlippen en klompvoetjes mee geopereerd) maar geen medicatie voor anesthesie, zowel locoregionaal als algeheel.

Het was dan ook zeer verdrietig om de matron transport van een zwangere naar Mongu te zien regelen voor een keizersnede die vandaag moest plaatsvinden wegens dwarsligging van de kinderen. De moedersterfte hebben we geen cijfers van gekregen, maar dit doet het ergste vermoeden. Naast het ziekenhuis is een enorm trainingcentrum voor nurses gebouwd, maar eerlijk gezegd zien wij weinig van de opleiding terechtkomen. Wat is het nut van een trainingcentrum als je geen functionerend ziekenhuis hebt?

Malaria en HIV zijn beter onder controle, dus dat is prima, maar dan hadden wij gehoopt met maar liefst drie dokters in Senanga dat het ziekenhuis zou vol liggen met risico zwangeren, patiënten voor electieve chirurgie e.d. De patiënten die er nu wel lagen blijken toch nog HIV-gerelateerd te zijn. Meer uit de bush, waar het taboe nog niet zo is uitgebannen als in Senanga town zelf.

In de avond nog speciale kleding van Mrs. Kalaluka ontvangen en daarmee naar SODC geweest.

Het bezoek aan SODC was bemoedigend en ook verdrietig. Bemoedigend is dat de school enorm is gegroeid en er nu meer dan 600 leerlingen les krijgen van 23 teachers. Echter het eten word nog altijd vrij primitief gekookt door 2 dames. En het ontbreekt de leraren vrijwel aan alles dat nodig is om goed les te kunnen geven. Tekort aan water, toiletten, stafhouses, veel diefstal en inbraak etc. etc. Zeer veel uitdagingen dus. Maar Kalaluka (ten tijde van schrijven van dit verslag) inmiddels presidentieel onderscheiden voor haar levenswerk SODC, is nog altijd zeer energiek en motiverend.

Na de lunch in het restaurant van haar dochter, samen met de 2 kokkinnen en de watchman, reden we Senanga weer uit via de rotonde terug naar Maxanaedi School, waar we nu op een nog groter onthaal werden getrakteerd.

Vera, Gerben en Anouk voelden zich net prinsessen en prins met al die aandacht. We mochten op de mooiste stoelen aan de mooiste tafels zitten met snoepjes en soda's en werden voorgesteld aan de onderwijzers, ouderraad en directeur van de school. Na een ware speech werden we uitgenodigd om te eten en tijdens het eten werd er voor ons opgetreden door de leerlingen.

Na dit optreden en eten zijn we langs alle faciliteiten gegaan. Ook hier wordt flink gebouwd aan nieuwe klaslokalen en staff-houses. Ook hier zijn nog wel tekorten, maar de sfeer was geweldig. Meneer Mutti lijkt er de wind goed onder te hebben.

Na nog toegezongen te zijn buiten keerden wij weer terug naar ons hotel.

De volgende dag hebben we ontmoetingen gehad met Home Based Care mensen, die nog wel hun organisatie hebben maar door de ARV's en het doorbreken van taboes lijken zij minder hard nodig de laatste jaren.

De samenleving heeft na jaren hulp door dit soort initiatieven de ziekte uit de taboesfeer weten te trekken. De dames vooral waren zeer verheugd met enige aandacht van Dr. Silvia die ze nog heel goed kennen. Silvia is jarenlang met hen op bezoek geweest bij AIDS en TBC patiënten thuis voor zo goed mogelijk palliatief beleid en of genezing van TB en andere opportunistische infecties.

Weer terug in het hotel alles nog eens doorgelopen met elkaar. Tevens nog tussen Mongu en Senanga gereisd om geld van een oude bankaccount te kunnen halen om nog aan SODC en ziekenhuis en Maxanaedi te kunnen geven. Helaas tot heden nog niet gelukt.

Het werk dat we zagen bij SODC en Maxanaedi was hartverwarmend, tegelijkertijd zien we hier nog altijd dezelfde problemen als 12 jaar geleden, terwijl het dorp dus wel rijker is geworden. Een grotere middengroep is bemoedigend, maar de verschillen met de allerarmsten zijn ook binnen Senanga (net als in Nederland) wel zichtbaar groter aan het worden.

Gemengde gevoelens dus. Wel denken wij dat het goed is dat Zambridge Senanga door blijft gaan met steunen van zowel SODC als Maxanaedi, want bij voortgang van deze projecten zal uiteindelijk de staat de scholen over nemen en zorgen voor meer huizen en toiletten en studiematerialen.

Het was goed om met de kinderen nog eens terug te gaan naar de plek waar hun leven is begonnen.

Al was het alleen maar om zich te realiseren hoe bevoorrecht wij zijn in Nederland.

Hartelijke groet,

Jan en Silvia

